

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

14 noiembrie 2017

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

președinte – Ghenadie Nicolaev,

judecătorii – Constantin Alerguș, Vladimir Timofti, Nadejda Toma, Petru Moraru,

a judecat, fără citarea părților, recursul ordinar declarat de avocatul Murzac Angela în numele inculpaților Grubleac Victor, Grubleac Serghei și Grubleac Alexandru, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 04 octombrie 2016, în cauza penală în privința lui

Grubleac Victor XXXXX,

născut la 29 aprilie 1969, originar și domiciliat în r-nul xxxxx, com.xxxxx,

Grubleac Serghei XXXXX,

născut la 18 noiembrie 1995, originar și domiciliat în r-nul xxxxx, com.xxxxx,

Grubleac Alexandru XXXXX,

născut la 21 martie 1997, originar și domiciliat în r-nul xxxxx, com.xxxxx.

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

- 1. de la 04 decembrie 2015 - până la 12 mai 2016 (instanța de fond);*
- 2. de la 28 iulie 2016 - până la 04 octombrie 2016 (instanța de apel);*
- 3. de la 10 iulie 2017 – până la 14 noiembrie 2017 (instanța de recurs ordinar).*

Procedura prevăzută de art. 431 alin. (1) pct.1¹) Cod de procedură penală legal executată.

CONSTATĂ:

1. Prin sentința Judecătoriei Hîncești din 12 mai 2016, procesul penal în privința lui Grubleac Victor, Grubleac Serghei și Grubleac Alexandru învinuiți de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin.(2) lit.b) Cod penal, a fost încetat, pe motiv că fapta acestora constituie o contravenție administrativă, prevăzută de art.354 Cod contravențional, cu încetarea procedurii contravenționale, în legătură cu expirarea termenului de prescripție.

Acțiunea civilă înaintată de Xxx și Xxx a fost lăsată fără soluționare.

2. Pentru a pronunța sentința instanța de fond a reținut că, Grubleac Victor, Grubleac Sergiu și Grubleac Alexandru la 23 august 2015, aproximativ orele 18³⁰, aflându-se în s. Xxx, r-nul Xxx, în stradă, în preajma magazinului alimentar din localitate, de comun acord, din intenții huliganice, încălcând grosolan ordinea publică, în prezența mai multor persoane, intenționat au aplicat multiple lovituri cu pumnii și picioarele, peste diferite părți ale corpului lui Xxx și Xxx, cauzându-i ultimului potrivit raportului de expertiză medico-legală nr.263-D din 07.09.2015, vătămări corporale neînsemnate.

3. Împotriva sentinței a declarat apel procurorul, care a solicitat, casarea sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, de condamnare a lui Grubleac V., Grubleac S. și Grubleac Al. în baza art. 287 alin.(2) lit.b) Cod penal la amendă în mărime de câte 500 unități convenționale, fiecăruia.

În argumentarea apelului procurorul a indicat că, atât la etapa urmăririi penale, cât și cercetării judecătorești inculpații vina nu și-au recunoscut, declarând că în ziua incidentului au avut un conflict cu familia Malai, în stradă, unde se aflau mai multe persoane și au aplicat lovituri reciproce, însă nu s-au adresat la poliție, deoarece nu au dorit. Prin urmare, instanța greșit a recalificat acțiunile inculpaților în baza art. 354 Cod contravențional, motivând că în acțiunile lui Grubleac V., Grubleac S. și Grubleac Al. sunt prezente elementele de acostare jignitoare a persoanei fizice, alte acțiuni similare ce încalcă normele morale, tulburarea ordinii publice și liniștea persoanei fizice, precum și să constate că acțiunile inculpaților nu au avut loc cu scopul de a atenta la ordinea publică în sensul infracțiunii de huliganism, fiindcă s-a stabilit existența relațiilor ostile dintre inculpați și părțile vătămate a unui conflict anterior.

Instanța nu a luat în considerare faptul că conflictul a luat amploare în momentul când la fața locului a venit inculpatul Grubleac V., deoarece până la acel moment între părți au avut loc niște discuții calme.

Inculpații au comis acțiunile huliganice de comun acord, fiindcă în momentul când Grubleac V. îl agresa fizic pe Xxx, fiul acestuia Malai D. a dorit să intervină pentru a-l scoate pe tatăl său din mâinele inculpatului Grubleac V., însă a fost oprit de către Serghei Grubleac, care, i-a aplicat o

lovitură cu piciorul în regiunea umărului, ulterior fiind lovit și de Alexandru. Astfel, atât Grubleac Serghei, cât și Alexandru îl susțineau pe tatăl său Grubleac V., doreau și acceptau acțiunile violente ale acestuia, respingând orice încercare de a interveni a altor persoane în conflict.

La fel, acuzarea nu este de acord cu argumentul instanței precum că persoanele din jur nu au fost deranjate de conflictul apărut, fapt confirmat prin declarațiile martorului minor Afanasii A., care a declarat că după ce la fața locului a venit Grubleac V. discuțiile au devenit mai aprinse, s-a speriat, intuind că se va începe careva bătaie și împreună cu prietena sa au intrat în magazin unde s-au aflat în jur de 10-15 min.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 04 octombrie 2016, a fost admis apelul declarat de procuror, casată sentința contestată și pronunțată o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care.

- *Grubleac Victor, Grubleac Serghei și Grubleac Alexandru* au fost condamnați în baza art. 287 alin.(2) lit.b) Cod penal la 2 ani închisoare, fiecare, iar în temeiul art. 90 Cod penal, executarea pedepsei stabilite a fost suspendată condiționat pe un termen de probațiune de 3 ani, fiecăruia.

S-a dispus încasarea de la inculpații Grubleac V., Grubleac S. și Grubleac A. a prejudiciului moral în beneficiul lui Xxxx în sumă de câte xxx lei, de la fiecare și în beneficiul lui Xxxx în sumă de câte xxx lei, de la fiecare.

S-a admis în principiu pretențiile lui Xxxx și Xxxx privind încasarea prejudiciului material din contul inculpaților, urmând ca asupra cuantumului prejudiciului să se expună instanța în ordinea procedurii civile.

5. Instanța de apel a constatat fapta incriminată lui Grubleac V., Grubleac S. și Grubleac A. prin rechizitoriu, și a reținut probele ce confirmă vinovăția acestora în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin.(2) lit.b) Cod penal, și anume: - declarațiile părților vătămate Xxxx, Xxxx, a martorilor Toma J., Anastasii A., Pisiuc M., Anastasii M., precum și probele materiale procesul-verbal de consemnare a celor constatate din 03.09.2015, informația telefonică din 01.09.2015, procesul-verbal de cercetare la fața locului din 24.08.2015, raportul de expertiză medico-legală nr. 263-D din 07.09.2016 (f.d.48, vol.II).

Totodată, instanța a conchis că instanța de fond greșit a recalificat acțiunile inculpaților în baza art. 354 Cod contravențional, menționând că

răspunderea contravențională pentru huliganism nu prea grav survine doar în cazul, acostării jignitoare în locuri publice a persoanei fizice, alte acțiuni similare ce încalcă normele materiale, tulbură ordinea publică și liniștea persoanei fizice. Potrivit dicționarului explicativ al limbii române “acostare jignitoare” este de a opri pe drum și a adresa cuvinte supărătoare, jignitoare.

În speță, s-a dovedit faptul că Grubleac V., Grubleac S. și Grubleac A., prin acțiunile sale au comis infracțiunea de huliganism prevăzută de art. 287 alin.(2) lit.b) Cod penal.

Referitor la latura civilă, instanța a conchis de a încasa din contul inculpaților în beneficiul lui Xxxx prejudiciul moral în mărime de câte xxxx de la fiecare, iar în beneficiul lui Xxxx câte xxxx, de la fiecare, în partea prejudiciului material, acțiunea civilă a fost admisă, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor să se pronunțe instanța în ordinea procedurii civile.

6. Împotriva deciziei nominalizate a declarat recurs ordinar avocatul Murzac Angela în numele inculpaților Grubleac V., Grubleac S. și Grubleac A., care invocând temeiul prevăzut la art. 427 alin.(1) pct.6), 8) și 12) CPP solicită casarea acesteia cu menținerea sentinței instanței de fond, argumentând că instanța de apel, contrar probelor administrate a reținut că inculpații au săvârșit fapta imputată din intenții huliganice.

Astfel, recurentul a desfășurat în recurs noțiunea de „ordine publică”, „încălcarea grosolană a ordinii publice”, „exprimarea unei vădite lipse de respect față de societate”, menționând că în speță nu sunt prezente elementele nominalizate, deoarece acțiunile inculpaților au fost îndreptate împotriva unor persoane fizice concrete și nicidecum împotriva ordinii publice sau regulilor de conviețuire socială. Prin urmare, Grubleac V., Grubleac S. și Grubleac A. nu au stricat vitrinele sau geamurile magazinului, nu au distrus sau incendiat autovehiculele din stradă, nu au lovit alte persoane decât pe Malai I. și Malai D. cu care au fost în relații ostile și s-au încăierat.

Consideră că în acțiunile inculpaților nu sunt prezente elementele infracțiunii prevăzute de art. 287 alin.(2) lit.b) CP.

La fel a indicat că inculpații au aplicat lovituri în diferite regiuni ale corpului părților vătămate, fapt care s-a soldat cu cauzarea leziunilor corporale neînsemnate, astfel, părțile implicate în conflict se aflau anterior în relații ostile, dar nicidecum nu au prevăzut și urmărit încălcarea grosolană a

ordinii publice.

Reținând cele nominalizate, faptele săvârșite de inculpați urmează a fi calificate drept contravenție prevăzută de art. 78 alin.(2) CC – vătămarea intenționată ușoară a integrității corporale, în concurs cu art.354 CC – huliganismul nu prea grav.

7. În conformitate cu prevederile art.431 alin.(1) pct.1¹) Cod de procedură penală, procurorul a depus referință privind opinia sa asupra recursului declarat de către avocat în numele inculpaților, considerându-l inadmisibil, fiind vădit neîntemeiat, invocând că autorul a invocat că fapta incriminată inculpaților nu întrunește elementele infracțiunii incriminate, însă, instanța de apel judecând cauza just a constatat circumstanțele de drept și de fapt ale cauzei, corect încadrând acțiunile făptuitorilor în baza art. 287 alin.(2) lit.b) Cod penal. Astfel, recurentul nu este de acord cu modalitatea de apreciere a probelor, iar motivele date nu se conțin în temeiurile prevăzute la art. 427 alin.(1) CPP.

8. Judecând recursul ordinar declarat în raport cu motivele invocate, Colegiul penal lărgit consideră că acesta urmează a fi admis, din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) pct.6) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de această instanță în cazurile când instanța nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței.

Reieșind din prevederile art. 414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârilor atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar și oricăror probe noi prezentate instanței de apel, fiind obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Conform art. 417 alin.(1) pct.7) și 8) CPP, decizia instanței de apel trebuie să cuprindă fondul apelului, temeiurile de fapt și de drept care au dus, după caz, la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

Colegiul penal menționează că, hotărârile pronunțate de instanțele ierarhic inferioare trebuie să fie motivate atât în fapt, cât și în drept, în

corespundere cu prevederile legislației în vigoare, pentru a permite instanței superioare de a verifica corespunderea hotărârii pronunțate cu legea. Necesită de avut în vedere că nu numai nemotivarea hotărârii, dar și motivarea insuficientă sau motivarea în termeni generali, vagi, reprezintă motiv de casare. Nemotivarea ca o omisiune esențială apare astfel ca un viciu de procedură.

Astfel, instanța de recurs conchide că în cauza dată instanța de apel nu a îndeplinit aceste stricte prevederi ale legii, din sensul cărora rezultă că nerespectarea acestor cerințe echivalează cu nerezolvarea fondului apelului, fapt ce atrage după sine casarea deciziei instanței de apel.

Verificând legalitatea hotărârii atacate pe baza materialelor cauzei, instanța de recurs consideră că vinovăția inculpaților în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin.(2) lit.b) Cod penal este pe deplin stabilită, calificarea acțiunilor lui Grubleac Victor, Grubleac Sergiu și Grubleac Alexandru în baza normei penale menționate este corectă, însă nu a fost acordat deplină eficiență motivării de individualizare a pedepsei.

Colegiul penal lărgit constată că instanța de apel i-a stabilit pedeapsa inculpaților fără a ține cont în deplină măsură de prevederile art. 75 alin.(1), (2) Cod penal.

La acest capitol instanța de recurs ține să menționeze că, potrivit art.75 alin. (1) Cod penal, persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele fixate în partea specială a prezentului cod și în strictă conformitate cu dispozițiile Părții generale a prezentului cod.

Prin criterii generale de individualizare a pedepsei se înțeleg cerințele (regulile) stabilite de lege, de care este obligată să se conducă instanța de judecată la aplicarea fiecărei pedepse, pentru fiecare persoană vinovată în parte.

Totodată, legea penală acordă instanței de judecată o posibilitate largă de aplicare în practică a principiului individualizării răspunderii penale și a pedepsei penale, ținând cont de caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care agravează sau atenuază răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

La individualizarea pedepsei, conform criteriilor generale de individualizare a pedepsei instanța de judecată trebuie să respecte toate cerințele prevăzute de legea penală ce asigură aplicarea față de inculpat a unei pedepse echitabile, legale și individualizate. Neglijarea unora din aceste criterii, la stabilirea pedepsei, constituie temei pentru casarea hotărârii de către instanța ierarhic superioară în procedura prevăzută de legea procesual penală pentru căile de atac.

Instanța de judecată trebuie să se conducă de limitele de pedepse stabilite de sistemul dreptului penal, care sunt relativ determinate. Aceste pedepse sunt: minimum și maximum prevăzut de fiecare infracțiune în textul incriminator.

Categoriile pedepselor sunt expuse în Codul penal într-o anumită consecutivitate: de la cea mai blândă – *amendă*, până la cea mai aspră – *detențiune pe viață*.

În speță, norma penală în baza căreia au fost condamnați Grubleac V., Grubleac S. și Grubleac Al. (art. 287 alin.(2) lit.b) Cod penal), prevede pedepse alternative: amendă sau închisoare.

Prin decizia instanței de apel, inculpații Grubleac V., Grubleac S. și Grubleac Al. au fost condamnați la pedeapsa închisorii. Însă, în conformitate cu criteriile generale de individualizare a pedepsei, prevăzute de art. 75 alin. (2) Cod penal, o pedeapsă mai aspră, din numărul celor alternative prevăzute pentru săvârșirea infracțiunii, se stabilește numai în cazul în care o pedeapsă mai blândă, din numărul celor menționate, nu va asigura atingerea scopului pedepsei. Astfel, când sancțiunea prevede pedepse alternative, concluzia instanței cu privire la aplicarea unei pedepse mai aspre urmează a fi *motivată*.

Cele menționate sunt reflectate în dispoziția art. 394 alin.(2) pct.1) Cod de procedură penală, care *obligă instanța de judecată să motiveze stabilirea pedepsei cu închisoare, dacă sancțiunea legii penale prevede și alte categorii de pedeapsă*.

Colegiul remarcă, că potrivit art. 53 alin.(1) Cod de procedură penală, procurorul la examinarea cauzei penale în instanța de judecată, exercită mai multe atribuții, iar potrivit pct. 8) al aceluiași articol, își expune în timpul dezbaterilor judiciare opinia asupra faptei infracționale săvârșite de inculpat, încadrării ei în baza legii penale și pedepsei care urmează a fi aplicată.

Raportând aceste stipulări, instanța de recurs reține că atât din textul apelului, cât și din procesul-verbal al ședinței instanței de apel, rezultă că procurorul a solicitat ca în privința inculpaților să fie aplicată o pedeapsă sub formă de amendă, câte 500 unități convenționale, fiecăruia (f.d.199-202, vol.I, f.d.27,vol.II), fapt care a fost nereținut de instanță la individualizarea pedepsei.

Astfel, stabilirea duratei ori a quantumului pedepsei de către instanța de judecată, într-un caz concret, se face în raport cu gravitatea infracțiunii săvârșite și cu pericolozitatea infractorului.

Totodată, Colegiul conchide că în argumentarea pedepsei stabilite inculpaților instanța de apel a ținut cont, și anume: *de circumstanțele cauzei, de gravitatea infracțiunii săvârșite, care potrivit art.16 Cod penal face parte din categoria celor mai puțin grave, persoana acestora care se caracterizează suficient și pentru prima dată sunt atrași la răspundere penală, precum și lipsa circumstanțelor atenuante și agravante.*

Necătând la circumstanțele menționate, instanța de apel a ignorat prevederile legale privind principiile de individualizare a pedepsei, nemotivat și neîntemeiat a aplicat lui Grubleac V., Grubleac S. și Grubleac Al. pedeapsa cea mai aspră, din numărul celor alternative, stabilindu-le astfel o pedeapsă inechitabilă.

Totodată, instanța de apel nu a motivat suficient soluția adoptată în latura civilă în partea încasării quantumului prejudiciului moral, reieșind din gradul de vinovăție al făptuitorilor, stabilirea unui echilibru în deplină proporționalitate cu faptele comise de inculpați și suferințele cauzate părții vătămate, pronunțându-se pur formal și superficial, limitându-se la fraze de ordin general.

În viziunea Colegiului, erorile procesuale admise de către Curtea de Apel cad sub incidența prevederilor art. 427 alin. (1) pct.6) și 10) Cod de procedură penală, hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția și s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale, care nu pot fi corectate în ordinea procedurii de recurs.

Astfel, Colegiul penal lărgit constată, că totalitatea circumstanțelor menționate în prezenta decizie confirmă necesitatea casării totale a deciziei instanței de apel cu remiterea la rejudecare în instanța de apel în alt complet de judecată în cadrul căreia urmează a fi apreciate de către instanța de apel în

cumul cu toate probele la justa lor valoare pentru stabilirea adevărului și adoptării unei soluții juste și corecte.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel are obligația să înlăture erorile menționate, să țină seama de împrejurările expuse, care au servit temei de casare a soluției adoptate, să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apeluri și să pronunțe o hotărâre legală, întemeiată și motivată, care să corespundă prevederilor art. 417 Cod de procedură penală.

9. În conformitate cu prevederile art. 434, 435 alin.(1) pct.2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție

DECIDE :

Admite recursul ordinar declarat de avocatul Murzac Angela în numele inculpaților Grubleac V., Grubleac S., Grubleac A., casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 04 octombrie 2016, în cauza penală în privința lui *Grubleac Victor, Grubleac Serghei și Grubleac Alexandru* și dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac, pronunțată integral la 14 decembrie 2017.

Președinte

Ghenadie Nicolaev

Judecătorii

Constantin Alerguș

Vladimir Timofti

Nadejda Toma

Petru Moraru